

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 228. An, dum res deposita apud Canonicum vel religiosum ejusdem dolo vel culpa lata periit aut deteriorata Ecclesia vel monasterium teneatur damnum resarcire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

quem plures præsumptivè probandi solum modi videri possunt. De cætero, quantum ad propositum præiens, ut teneatur depositarius ex dolo, idem est, sive dolo interveniat re ipsa, sive ex proposito.

3. Dixi in respons. *Si in solus deponens gratiam res recepta, si enim recepta in utriusque gratiam, ut si depositarius mercedem seu stipendium accepit pro custodia, tenetur ex culpa levi. c. 2. h. t. l. 1. §. si vestimentum. & §. si servum. ff. h. t. de Lugo loc. cit.* (ubi etiam, si recepta in solius depositarii gratiam, teneatur de culpa levissima) Pirh. *h. t. n. 5.* Muller. *h. t. th. 37. lit. u.* ubi: De levi culpa tenetur depositarius, quando proprium interese versatur, & aliqua utilitas ex deposito ad ipsum redundat juxta *l. 9. §. 2. ff. commodati.* unde potius ex mente alterius loqui videtur, dum lit. λ præmittit, quòd etiam si modica merces, seu potius honorarium constitutum fuerit, nihilominus depositarius tantum ad præstationem doli & culpæ lata teneatur citans *L. 9. ff. mandati. & Mantie. de tac. & ambig. convent. l. 10. tit. . . num. 13.* quin & nautæ (idem est, de auri-gis, qui merces resque alias pro mercede deportant) stabularii item & caupones, ratione officii ex culpa levissima tenentur. De Lugo *l. c.* Muller. *l. c. lit. v.* juxta *l. 3. §. 1. ff. nauta caup. stabul.* idque salubriter constitutum, ut illorum hominum fraudibus obvii-retur, & viatorum securitati consuleretur.

4. Dixi etiam regulariter non teneri nisi de dolo vel culpa gravi, dum depositio fit in solius deponens gratiam; nam patitur hoc ipsum exceptiones. Primo enim tenebitur de culpa levi, si ita conventum cum eo, ut etiam culpa levis præstetur. *l. 1. §. si conventat. & §. sape. ff. h. t.* Siquidem, ut ibi dicitur: Contractus ex conventionem legem recipiunt. Secundum ex culpa levi tenentur si depositarius ultro & sponte se obtulit ad depositum recipiendum. *L. 1. §. sape. ff. h. t.* Pirh. Mull. *LL. cit.* eò quòd tunc depositarius ita tacite convenisse, & ad diligentiorum custodiam, quam qui non nisi rogatus depositum suscipit, se obligasse censetur. Unde pro cautela monet Muller. ne quis in recipienda custodia rerum alienarum nimis civilis sit, ultroneè se ad illam offerendo. Quinimò teneri illum in hoc casu ex culpa etiam levissima, tenet Abb. *in c. 2. h. t. num. 3.* item Bartol. *in cit. l. 1. §. sape.* colligiturque hoc ipsum ex eadem leg. Pirh. *loc. cit.*

Quæst. 227. Qualiter ad casus fortuitos teneatur depositarius?

RESP. Ad eos præstandos regulariter non tenentur, ne quidem, ubi se sponte obtulit ad depositum recipiendum, ut Muller. *l. c. lit. i.* item nautæ, stabularii, et si aliàs teneantur ex culpa levissima, non tamen, dum hac tantum culpa præcedente, res eis commissa damno fatali, seu casu fortuito perit. Pirh. *h. t. n. 6. in fine.* Wiestn. *n. 12.* Dixi tamen; regulariter, nsm tres casus excipiuntur. Primus, dum sic conventum seu pactatum. *c. 2. h. t. l. 1. C. h. t.* Pirh. *l. c.* Secundus, si præcessit dolo vel culpa crassa casum fortuitum. *cit. c. 2. l. 1. §. si rem. ff. h. t.* Tertius, dum in mora culpabili post repetitionem reddendi depositum fuit depositarius. *cit. c. 2. l. 1. ff. in Asia. §. fin. ff. h. t.* Sic etiam ait Muller. *l. c. lit. v.* moribus nostris, qui rem depositam vendidit, eamque postea in causam depositi redemit, de subsecuto ejus interitu casuali tenetur; citat pro hoc *l. 1. §. 16. C. h. t.* Brun. *ad Lauterb. & c.* Porro depositario afferenti, depositum fortuito amissum, incumbit probatio. Arg. *l. si creditor. C. de pignor.* Gl. pen. *R. P. Leurr. Jur. Can. Lib. III.*

ult. *in §. fin. Inst. quib. mod. re contrab. oblig.* nisi de facto. V. g. incendio domus hostium irruptione constaret. Dum autem res dicitur amissa per casum fortuitum occultum. V. g. per furtum noctu commissum, probatur per conjecturas. V. g. quòd cista, in qua res deposita, fuerit effracta. Abb. *in c. 2. h. t. n. 8.* Pirh. *h. t. n. 3.* Malc. *de probat. concl. 88. n. 9.* Dum autem constat de casu fortuito, aut is probatus fuit, probandum est insuper, illum. V. g. incendium accidisse citra culpam depositarii, si casus fortuitus est ex illis, qui raro contingunt sine culpa. V. g. incendium, furtum in propria domo, secus, si est ex illis, qui regulariter & ut plurimum sine culpa evenire solent. V. g. inundatio aquarum, in his enim culpa abesse, in aliis adesse præsumitur. Abb. Pirh. *LL. cit.*

Quæst. 228. An dum res deposita penes Canonicum vel religiosum, ejusdem dolo vel lata culpa perit aut deteriorata, Ecclesia vel monasterium teneatur damnum resarcire?

RESP. Non tenetur, nisi ex ea re aliquid ad Ecclesiam vel monasterium pervenit, aut in ejus utilitatem conversum fuit, prout expressè deciditur. *c. gravis. h. t.* Ratio prioris est; quia ex una parte in hoc casu Ecclesia vel monasterium non fuit depositarius (qualis quia est, dum Prælatum unà cum Capitulo vel Conventu rem in fidem suam & custodiam recepisset, non secus ac alii depositarii obligatur) ita etiam, ut deponens necesse non habeat probare, rem penes Ecclesiam depositam in ejusdem utilitatem conversam, uti id requiritur in contractu mutui cum Ecclesia inito. Innoc. *in c. 1. h. t. n. 1.* Molin. *de 7. & 7. tr. 2. d. 525. n. 4.* Laym. *in disp. Can. de reb. Eccl. alien. th. 108.* Pirh. *h. t. n. 13.* ex altera parte depositarius non obligatur ex deposito nisi ratione delicti, nimirum doli vel culpæ crassæ commissæ circa custodiam illius; jam verò delictum particularis personæ seu membri redundare non debet in detrimentum Ecclesiæ seu communitatis, juxta *Reg. jur. 76. in 6.* Ratio verò exceptionis illius est, quòd nemo debeat locupletari cum injuria alterius juxta *l. nam hoc. ff. de condit. indeb.* locupletaretur autem Ecclesia cum injuria facta deponenti, si non teneretur restituere res depositas apud ipsius Canonicum vel Religiosum, ubi hæc conversæ in ejus utilitatem. Ac consequenter illa restituere tenetur non secus ac Prælatum, pater, dominus, dum ex contractu religiosi, filii, servi, aliquid ad ipsos pervenit, seu versum in eorum utilitatem, tenentur restituere, et si ex eorum contractu sine suo mandato expresso vel tacito celebrato non tenentur restituere. *L. 1. & 3. §. in rem autem. ff. de in rem verso.* Pirh. *num. 12.* cum Laym. *l. 3. tr. 4. c. 27. num. 3.* De cætero procedit responsio, etiam si Clericus vel religiosus cum consensu sui Prælati, vel etiam ipse Prælatum sine tamen consensu Capituli recepisset depositum; quia per hoc Ecclesia adhuc facta non est depositaria, neque delictum depositarii illi imputari, aut in ejus detrimentum cedere debet. Less. *l. 2. c. 27. num. 12.* Molin. *l. c. num. 3.* Laym. *l. c. c. 25. num. 6.* quos citat & sequitur Pirh. *h. t. num. 13.* Contrarium tenente Wiestn. *h. t. n. 19.* citante pro hoc Gl. *in c. 1. h. t. v. personæ.* Imol. *ibid. n. 5.* Sanch. *l. 6. mor. c. 14. n. 35.* qui tamen locus apud Sanch. non reperitur, adeoque malè citatus videtur. Porro tamen constaret rem in hoc casu non fuisse

R

depo-

depositam penes Ecclesiam, adeoque eam non teneri ad restitutionem, qualiter tamen & cur adhuc locus sit compositioni amabili seu transactioni (quæ aliàs fieri non debet, nisi super re dubia seu lite incerta) nimirum Pontifice in *cit. c. 1.* sic suadente, adeoque specialiter concedente (cum aliàs Prælati renunciare non possit exceptioni in tali casu competenti Ecclesiæ) vide apud Pirh. *b. t. num. 15.*

Quest. 229. An potestas laica cogere possit Clericum ad restituendum depositum?

R Esp. Non convenire in hoc AA. clericum interpellatum, differentem reddere depositum posse compelli à Judice Laico ad illud restituendum, quoties se in tribunali Judicis secularis ad hoc obligavit, tenent Bald. Salicet. Jason. Aufrelius. Farinac. Tusch. Gutt. Salgad. & plures alii citati à Delben. *de immunit. Eccles. c. 4. du. 21. num. 1.* hac potissimum nixi ratione, quòd renuens seu differens reddere depositum non tantum teneatur actione civili, sed etiam ut fur, spoliator & turbator coercendus, notamque infamiam incurrat. *L. qui furtum. ff. de condit. furti. L. si sacculum. ff. b. t. §. 1. 3. C. eod.* deponens interim maneat in possessione naturali & civili, dum se non habet pro spoliato, ac proinde causa hæc sit possessoria, possessionis nimirum retinendæ vel recuperandæ, si ac spoliatus à depositario, ac consequenter contra illum remedia possessoria possint intentari fitur contra quemlibet furem, si dominus velit, civiliter agere; atque ita per Judicem etiam seculari, cujus munus sit, ne violenta spoliationes fiant impedire, ut Afflicti in §. sed & furti. *Inst. de action. decis. 24. n. 3.* inde deducens, posse per eum cogi Clericos ad fidem depositi servandam; & sic, dum depositio facta autoritate, beneficio vel provisione Judicis Laici, ejusdem officii sit, detentionem, quâ illud depositum detinet, revocare. Nihilominus contrarium docent Bellet. in *Disquis. Cler. p. 1. tit. 3. n. 37.* Bonac. *de LL. d. 10. q. 2. p. 1. §. 1. n. 26.* Ambrosin. *de immunit. Eccl. c. 20. n. 53.* Duard. in *Bull. can. l. 2. can. 15. q. 11. n. 56.* Surd. *l. 2. conf. 369. num. 33.* Ricc. *resol. 505.* Marth. *de jurisd. p. 4. centur. 2. cas. 104. n. 4.* Cavall. *tr. de cognit. per viam. viol. p. 2. q. 26. n. 16.* & alii, quos citat & sequitur Delben. *l. c. n. 3.* quorum duos posteriores ait admittere, adversariorum sententiam esse probabilem, quò ad causæ cognitionem, non tamen admittere illam quò ad executionem; & sic Judicem Laicum posse declarare, quòd persona ecclesiastica debeat depositum reddere, non posse tamen hujus suæ sententiæ executionem contra illam exercere. Ut id ipsum probabile esse ob dictos adversariorum rationes ait Delben. *num. 11.* De cætero quòd spectat ad pœnam, quæ propter depositi negationem incurritur ab Ecclesiastico, item quatenus spectat ad criminalem animadversionem pertinere ad Judicem Ecclesiasticum, consentire omnes dicit Idem *n. 12.* Neque his obstat, quòd dicit Papa *c. 1. h. t. illum iniquum Clericum* (intellige, negantem depositum) *sub questionibus ponant. etiamsi oportuerit vinculis allegatum:* Nam licet exinde deducant Abb. in idem *c. n. 7.* Clarus *§. fin. q. 64. n. 24.* talem Clericum jure torqueri posse, aliis negantibus ibi agi de tortura, sed verba illa: *Sub questionibus idem quòd interrogationibus* denotare, & verbis: *Vinculis alligatum:* significari, eum carceris & vinculorum coercitione com-

pellendum ad restitutionem, ut Barbof. in *cit. c. n. 7.* & Gonz. *n. 3.* apud Wiestn. *b. t. n. 20.* nihil tamen ibi dicitur de tali executione faciendâ per Judicem seculari; cum etiam hæc fieri possint per Judicem Ecclesiasticum.

Quest. 230. An depositarius in periculo naufragii, incendii &c. possit præferre res proprias alienis apud se depositis, dum utrasque eripere nequit?

R Esp. Satis de hoc dictum ex de Lugo supra *tit. preced.* eadem enim ferè omnia, quæ hoc in puncto dicta de commodatario, applicari possunt depositario, reflectendo tamen semper ad hoc, quòd depositarius, quia nihil utilitatis percipit ex deposito, non obligatur ad talem tantamque diligentiam circa custodiam rei depositæ adhibendam ad quantum obligatur commodatarius. Vide etiam Pirh. *b. t. num. 16.*

Quest. 231. Qualis ex deposito pariatur & competat actio deponenti?

R Esp. Oritur ex eo actio duplex, directa & contraria. Directa est actio personalis competens deponenti adversus depositarium ad rem depositam recuperandam, §. 3. *Inst. quib. mod. re contrab. oblig.* estque civilis. Mull. *ad Srru. in ff. b. t. th. 38. lit. a.* Lauterb. *ibid. §. 10.* bonæ fidei. §. 28. *Inst. de act. AA. iidem;* perpetua. *l. 8. ff. b. t. iidem;* & regulariter rei prosecutoria. §. 17. *Inst. de act. interdum per accidens pœnalis mixta. l. 1. §. 1. 18. b. t. iidem;* interdum famosa. *l. 1. ff. de his qui not. infam. l. 10. C. h. t. dum is, qui moratur reddere depositum, patitur se per Judicis sententiam ad restitutionem compelli & condemnari, per hoc infamiam redditur. Muller l. c. ut 6. Lauterb. l. c. unde etiam, ut iidem, cum Carpz. *p. 4. conf. 45. de fin. 10.* & aliis ex collegio opificum excludi potest. Limitat hoc ipsum Lauterb. *l. c.* modò in specie ob dolum & perfidiam (quo nomine denotatur non dolus simplex, sed is, qui rupta fide committitur, ut propterea improbus & iniquus dicatur) condemnatus sit, ita ut in ipsa sententia perfidiæ fiat mentio *l. 6. §. 2. §. fin. ff. de his, qui not. infam.* Item, ut Muller. modò condemnatur nomine proprio tanquam depositarius, & non alieno nomine tanquam procurator, tutor aut curator depositarii. *L. 10. C. h. t. & cit. l. 6.* habetque hæc infamia locum non nisi post condemnationem. Mull. *l. c.* citans Stryk. *de cautel. contrab. sect. 2. c. 3. §. 14.* quam ut evitet depositarius, sollicitum esse eum debere, ut ante sententiam tranfigat cum deponente, vel ei privatim satisfaciatur, vel dolum purget, vel clausulam famæ reservatoriam sententiæ inseri impetret à Judice, monet Muller. *l. c.* Porro cum hac actione plures aliæ sæpe concurrunt; de quibus vide Mull. *th. 42. lit. n.* Competit hæc actio principaliter ipsi deponenti, non attenta patria potestate. *l. 9. ff. b. t. & si plures rem deposuerint communem, competit singulis pro rata. l. 1. §. 4. 4. l. 17. ff. b. t.* Muller. *loc. cit. th. 39. lit. a.* Lauterb. §. 21. nisi, ut iidem juxta *cit. §. 44.* cum Mantic. *de tac. & ambig. convent. l. 10. tit. 7. n. 1.* conventum sit contrarium, nimirum ut singuli in solidum agere possint, & cuius deponentium, etiam reliquis absentibus, restitui possit; quale pactum adici suadet Mull. ne aliàs repetitio depositi reddatur difficilis, dum fortè rarò contingeret omnes præsentibus esse. Competit quoque ea hæredibus deponentis, & si sint eorum plures, singulis cum proportione hæreditatis.*